

Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg

Teitl: Cenedl Noddfa – Cynllun ffoaduriaid a cheiswyr lloches Llywodraeth Cymru	Rhif Cyfeirnod yr Asesiad <i>(I'w lenwi gan Uned y Gymraeg):</i> Rhif clirio 04/03/2018				
Enw'r unigolyn sy'n llenwi'r ffurflen:	Elaine Hepple				
Dyddiad:	8 Mawrth 2018				
Arweinydd polisi:	John Davies				
Manylion cyswllt:	Elaine.hepple@gov.wales Ffôn: 03000253677				
Math o Raglen/Prosiect ☒ Polisi ☐ Prosiect neu raglen ☐ Deddfwriaeth ☐ Ymchwil, gwerthusiad ☐ Grant ☐ Gwasanaethau ☐ Newid busnes ☐ Contractau, tendrau ☐ Seilwaith ☐ Adeiladu, Cyfalaf ☐ TGCh ☐ Arall (Nodwch isod)					
Costau: Beth a ragwelir y bydd cost oes gyfan y rhaglen/prosiect? Os yn llai na £25k, nid oes angen Asesiad llawn bob tro (gweler y canllawiau).					
O dan £25k	£25 - £49k	£50 - £249k	£250k - £1miliwn	Dros £1miliwn	
✓	☐	☐	☐	☐	
O'r uchod, a oes unrhyw gostau sy'n uniongyrchol gysylltiedig â'r iaith Gymraeg? Nac oes					
Pa mor hir y disgwylir i'r rhaglen/prosiect redeg?					
Hyd at 1 flwyddyn	Hyd at 2 flynedd	Hyd at 5 mlynedd	Hyd at 10 mlynedd	Dros 10 mlynedd	Anhysbys
☐	☐	☐	☐	☐	✓
Dyddiadau nodedig allweddol ar gyfer y rhaglen/prosiect: Bydd yr ymgynghoriad ar y cynllun drafft yn dechrau ar 23 Mawrth. Bydd y gwaith o gyhoeddi a gweithredu'r cynllun yn dechrau ym mis Medi 2018.					

CAM 1: CYNLLUNIO

Beth yw nodau ac amcanion y polisi? Beth yw'r canlyniadau a ddymunir/beth sy'n angenrheidiol gan y rhaglen er mwyn iddi fod yn 'llwyddiant'?

Cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Gynllun Cyflawni ar gyfer Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches ym mis Mawrth 2016. Ym mis Ebrill 2017, cafwyd nifer o argymhellion yn adroddiad Pwyllgor Cydraddoldeb, Llywodraeth Leol a Chymunedau Cynulliad Cenedlaethol Cymru, "Roeddwn i'n arfer bod yn rhywun"; Ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru, ar sut i wella bywydau ffoaduriaid a cheiswyr lloches yng Nghymru. Argymhelliad 1 oedd y dylai Llywodraeth Cymru adolygu ac ymgynghori ar gynllun diwygiedig.

Mae swyddogion wedi mynd ati i ymgysylltu â ffoaduriaid a cheiswyr lloches, a'r sefydliadau sy'n eu cefnogi, ac wedi cyd-gynhyrchu'r cynllun gyda nhw i sicrhau ei fod yn cynnwys y camau angenrheidiol yn eu tyb nhw. Mae wedi'i alinio i adlewyrchu blaenoriaethau Ffyniant i Bawb hefyd.

Llwyddiant fydd sicrhau bod ffoaduriaid a cheiswyr lloches yn cael mynediad cyfartal at wasanaethau yng Nghymru, er enghraifft; tai, gofal iechyd, addysg (yn cynnwys mynediad at gwersiau Cymraeg ar gyfer Siaradwyr Ieithoedd Eraill), hyfforddiant a chyflogaeth.

Pa ddewisiadau polisi sydd wedi'u hystyried?

a

Beth fydd yr effeithiau os *na* fydd y polisi'n cael ei weithredu?

Ym mis Mai 2017, ymrwymodd Llywodraeth Cymru i adolygu a diwygio'r cynllun ffoaduriaid a cheiswyr lloches.

Bydd PEIDIO â chynhyrchu'r cynllun newydd yn gwneud niwed i'n henw da. Fodd bynnag, enw'r cynllun erbyn hyn yw Cynllun Cenedl Noddfa Llywodraeth Cymru i adlewyrchu'r ffaith ei fod wedi dilyn y pum ffordd o weithio yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) drwy gynnwys clymblaid eang o sefydliadau y tu hwnt i Lywodraeth Cymru wrth lunio a chyd-gynhyrchu'r cynllun newydd a'i weithredu yn y dyfodol.

A yw'r rhaglen yn dangos cysylltiad clir â strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer yr iaith Gymraeg – [Cymraeg2050 – miliwn o siaradwyr](#)?

Ydy; bydd yn cyflawni **nod** Cymraeg 2050:

Sicrhau bod y Gymraeg yn rhan ganolog o'n hymdrechion i greu pontydd rhwng Cymru a'r byd a'i gwneud yn gyfrwng i groesawu a chymhathu pobl sy'n symud i Gymru.

Beth yw'r effeithiau (cadarnhaol a/neu negyddol) ar yr iaith Gymraeg yr ydych wedi'u nodi yn y cam cynllunio cychwynnol?

h.y. siaradwyr Cymraeg, cymunedau Cymraeg, addysg Gymraeg, dysgwyr Cymraeg, gwasanaethau sydd ar gael yn Gymraeg?

Ni nodwyd unrhyw effaith negyddol amlwg ar y Gymraeg.

Mae'r cynllun yn cynnwys camau sydd â'r bwriad o wella mynediad at ddsbarthiadau ESOL ac WSOL ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Mae swyddogion yn edrych ar gyfleoedd i feithrin rhwydweithiau rhwng ffoaduriaid a cheiswyr lloches a siaradwyr Cymraeg er mwyn annog pobl i ddysgu'r Gymraeg yn anffurfiol. Mae dysgu Cymraeg mewn ardaloedd Cymraeg eu hiaith yn debygol o fod o fudd uniongyrchol ac anuniongyrchol i ffoaduriaid gan ei fod yn tansilio stereoteipiau ac yn cyflwyno ffoaduriaid fel caffaeliad i gymunedau.

Pwy yw'r rhanddeiliaid? A yw anghenion siaradwyr a dysgwyr Cymraeg yn cael sylw? I ba raddau y mae siaradwyr a dysgwyr Cymraeg yn debygol o ymateb yn gadarnhaol i'r cynigion?

Ffoaduriaid a cheiswyr lloches yw'n rhanddeiliaid yn bennaf. Hwyrach nad oes gan lawer ohonynt Saesneg da. Bydd paratoi'r cynllun yn ddwyieithog yn eu helpu i ddeall bod gan Gymru ddwy iaith. Bydd y ddogfen ymgynghori'n cael ei chyhoeddi yn y Gymraeg a'r Saesneg. Bydd y cynllun terfynol yn ddwyieithog hefyd.

Mae'r cynllun yn cynnwys camau sydd â'r bwriad o wella mynediad at ddsbarthiadau ESOL ac WSOL ar gyfer ffoaduriaid a cheiswyr lloches. Mae swyddogion yn edrych ar gyfleoedd i feithrin rhwydweithiau rhwng ffoaduriaid a cheiswyr lloches a siaradwyr Cymraeg er mwyn annog pobl i ddysgu'r Gymraeg yn anffurfiol.

Bydd anghenion siaradwyr Cymraeg sy'n gweithio i sefydliadau sy'n cefnogi mewnfudwyr yn cael sylw cadarnhaol hefyd gan y byddwn yn gofyn am eu barn yn yr iaith o'u dewis.

Pan na chwblhawyd asesiad, neu pan na chanfuwyd effeithiau, nodwch gyfrif llawn at ddibenion cadw cofnod.

Pa gamau gweithredu/gwaith pellach sydd wedi'u nodi yn y cam cynllunio cychwynnol?

e.e. gofynion data, angen am adolygiad gan gymheiriaid, ymgysylltu allanol â grwpiau Cymraeg, rhestri rhanddeiliaid neu ymgynghori, cysylltu ag Uned y Gymraeg am gyngor)?

CAM 2 – NODI AC ASESU EFFEITHIAU

Crynodeb o'r Asesiad Effaith

Crynowch yr asesiad manwl a gynhaliwyd ynghyd â'r sgoriau a ddynodwyd.										
Effeithiau cadarnhaol:										
<p>Nid oes Asesiad manwl o Effaith ar yr Iaith Gymraeg wedi'i gynnal. Bydd mwyafrif y camau gweithredu yn y cynllun yn cael eu cyflawni gan adrannau eraill Llywodraeth Cymru fel rhan o'u polisiau cyfredol, e.e.: Iechyd ac rydym wedi tybio bod Asesiad o Effaith eisoes wedi'i gynnal ar eu polisiau.</p>										
Effeithiau negyddol:										
<p>Cyfleoedd i hyrwyddo'r Gymraeg e.e. statws, y defnydd o wasanaethau Cymraeg, y defnydd o'r Gymraeg o ddydd i ddydd, y defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle?</p> <p>Mae'r cynllun yn cynnwys nifer o gamau gweithredu i gynyddu'r ddarpariaeth o ddsbarthiadau Cymraeg a Saesneg ar gyfer Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches.</p>										
Tystiolaeth/data a ddefnyddiwyd, gan gynnwys proffil demograffig, wrth ystyried yr effeithiau:										
<table border="1"> <tr> <td rowspan="4">Beth yw'r effaith gyffredinol debygol ar yr iaith Gymraeg os bydd y polisi hwn yn cael ei ddatblygu?</td> <td>Cadarnhaol:</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>Negyddol:</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Niwtral:</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>Anhysbys:</td> <td>☐</td> </tr> </table>		Beth yw'r effaith gyffredinol debygol ar yr iaith Gymraeg os bydd y polisi hwn yn cael ei ddatblygu?	Cadarnhaol:	☒	Negyddol:	☐	Niwtral:	☐	Anhysbys:	☐
Beth yw'r effaith gyffredinol debygol ar yr iaith Gymraeg os bydd y polisi hwn yn cael ei ddatblygu?	Cadarnhaol:		☒							
	Negyddol:		☐							
	Niwtral:		☐							
	Anhysbys:	☐								
Penderfyniad yn dilyn yr Asesiad	<table border="1"> <tr> <td>1. Dim newid sylweddol</td> <td>☒</td> </tr> <tr> <td>2. Addasu'r polisi er mwyn gwella effeithiau</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>3. Parhau â'r polisi gyda mesurau lliniaru</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>4. Rhoi'r gorau i'r polisi a chael gwared arno</td> <td>☐</td> </tr> </table>	1. Dim newid sylweddol	☒	2. Addasu'r polisi er mwyn gwella effeithiau	☐	3. Parhau â'r polisi gyda mesurau lliniaru	☐	4. Rhoi'r gorau i'r polisi a chael gwared arno	☐	
1. Dim newid sylweddol	☒									
2. Addasu'r polisi er mwyn gwella effeithiau	☐									
3. Parhau â'r polisi gyda mesurau lliniaru	☐									
4. Rhoi'r gorau i'r polisi a chael gwared arno	☐									
<p>Os ydych wedi ateb 2, 3 neu 4 uchod, atebwch y canlynol:</p> <p>Sut y byddwch chi'n ymdrin â'r effeithiau hyn er mwyn gwella'r canlyniadau i'r Gymraeg? Manylion am fesurau lliniaru/pwyntiau gweithredu/dewisiadau amgen sydd wedi'u mabwysiadu er mwyn lleihau'r effeithiau negyddol a chynyddu'r canlyniadau cadarnhaol:</p>										
<p>Os ydych yn ymgysylltu neu'n ymgynghori, beth yw eich cynlluniau? Pa gwestiynau ydych yn dymuno gofyn i randdeiliaid am yr Asesiad Effaith ar yr Iaith Gymraeg a materion yn ymwneud â'r Gymraeg?</p>										

CAM 3: CAMAU AR ÔL YMGYNGHORI A PHARATOI AR GYFER CYHOEDDI, MONITRO A GWERTHUSO

Ar ôl ymgynghori, pa newidiadau ydych wedi'u gwneud i fynd i'r afael ag unrhyw faterion a godwyd yn ymwneud â'r Gymraeg?

Sut byddwch yn monitro'r effeithiau parhaus wrth weithredu'r polisi?

Bydd y camau gweithredu yn y cynllun a'r canlyniadau llwyddiannus maent yn eu cyflawni (neu beidio) yn cael eu hadolygu gan Fwrdd Gweithrediadau Ffoaduriaid a Cheiswyr Lloches Llywodraeth Cymru a'r Tasglu Gweinidogol.

Amlinellwch sut byddwch yn parhau i nodi'r effeithiau wrth fonitro a gwerthuso yn y dyfodol?

Unrhyw sylwadau eraill – canlyniadau parhaus gwerthusiadau, effeithiau sy'n dod i'r amlwg

4. Datganiad

Arweinydd polisi:

*Dileer fel y bo'n briodol:

*Mae'r polisi hwn / Nid yw'r polisi hwn yn effeithio ar yr iaith Gymraeg. Pan ganfuwyd effeithiau negyddol neu gyfleodd a gollwyd, mae'r diwygiadau a'r camau priodol wedi eu rhoi ar waith.

Enw:
Elaine Hepple
Adran:
Cydraddoldeb a Ffyniant
Dyddiad(au):
8 Mawrth 2018
Llofnod:
Elaine Hepple
Dyddiadau adolygu:

ARDYSTIAD AC ADOLYGIAD YR UWCH SWYDDOG CYFRIFOL	
<p>Rwyf yn fodlon bod yr Aseiad o Effaith ar y Gymraeg yn adlewyrchiad cywir o'r rhaglen/prosiect yn y cam hwn o'r datblygiad. Trwy lofnodi, gallaf gadarnhau bod Safonau'r Gymraeg wedi cael y sylw priodol. Byddaf yn ail-asesu'r rhaglen/prosiect ar adegau allweddol trwy oes y rhaglen/prosiect, gan gynnwys adolygiadau polisi.</p>	
Llofnodwyd Paul Dear (Uwch Berchennog Cyfrifol)	Dyddiad 8 Mawrth 2018
Llofnodwyd (Uwch Berchennog Cyfrifol)	Dyddiad adolygu
Llofnodwyd (Uwch Berchennog Cyfrifol)	Dyddiad adolygu
Llofnodwyd (Uwch Berchennog Cyfrifol)	Dyddiad adolygu